

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

Liber IV. De quarta part. Eloquentiæ, seu de Memoria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

LIBER IV.

De quarta parte Eloquentiæ,
seu de Memoria.

CAPUT I.

*De natura, utilitate, & exerci-
tatione Memoria.*

Memoria
quid.

I. Uid est Memoria? Resp. Jam initio dixi, quod sit singularum orationis partium firma & ordinata recordatio.

Itaque non sufficit Oratori tantum confuse scire, quid domi cogitarit aut scripserit, sed necesse est, ut singulas partes eo ordine, quo scripsit, sine metu perturbationis in memoria teneat, & ex eadem simili ordine possit reddere ac proferre.

Quotuplex.

II. Quotuplex est Memoria? Resp. Duplex. *Artificialis*, qua partes singulae certis quibusdam imaginibus & locis, certo intervallo ac ordine per artem affiguntur. Et *Naturalis*, quae est una ex potentiis, ut vocant, animae, vis scilicet recordandi.

Artificialis.

III. Quid sentiendum de Memoria artificiali? Resp. Illud artificium & operosum est, & multis inutile, non paucis etiam noxium.

IV.

IV. Quid prodest Memoria naturalis? Resp. Naturalis. Plurimum, si prompta, facilis, & expedita sit. Cum enim orationes non legantur coram auditoribus, sed ex memoria dicantur, hujus usus & necessitas ingens est. Deinde meliora sunt, quæ diligenter excogitata, scripto, & ex hoc memoriæ mandata pronuntiantur, quàm quæ ex tempore sine accurata præparatione prævia efferuntur: præterquam enim, quòd ea quorundam præfidentia & vanissima jactantia, in sacris præsertim orationibus, de auxilio divino sibi nihil possit promittere, à quo tamen Orator & fructus ex auditoribus expectatus pendet, destituitur ille modus sine præparatione dicendi usu prudentiorum. Neque allegetur longa experientia & in dicendo exercitatio, quæ videretur his extemporaneis oratoribus patrocinari: nam etiam exercitissimi sua scribunt, & quæ scripserunt memoriæ mandant. Imò quò quis magis in dicendo est versatus, eò diligentius se parabit, cum usus ipse doceat, cultiora suum ornatum debere tempori, & licere in illo discendi otio quædam addere, demere, mutare, quæ in attenta & iterata repetitione minùs aptè congruere deprehenduntur. Vicissim qui ex tempore dicunt, plerumque parùm judicata, non satis digesta, malè ordinata in medium afferunt. Accedit, quòd memoriæ tradita ob ipsum spatium, quo ei

imè

imprimuntur, melius expolita, venustius etiam enuntientur. Iisdem longè citius atq; distinctius occurrunt multæ rerum & verborum species, quibus oratio copiosior, auditoribus gratior, & ad flectendos animos potentior efficitur.

Ex scripto
discendum.

v. Utrum duorum præstat, orationem ex scripto, an ex sola meditatione memoriæ imprimere? Resp. Utique firmitus, ordinatius, & certius hærent, quæ ex scripto discuntur. Apud illos nominatim, quos species locales adjuvant, minus periculum est, ne inter dicendum perturbentur, cum phantasia interim chartæ inhæreat, dum lingua loquitur, sciântque tales, quid statim sequatur, quantum supersit, ut quocunque casu possint aliqua contrahere vel omittere, si necesse sit. Sed de hoc capite sequente.

An de verbo
ad verbum?

vi. Estne consultius scripta de verbo ad verbum, an de sensu ad sensum memoriæ tradere? Resp. Prius illud longè operosius, nec cuiusque, & fortè periculosius est, ne scilicet Orator, qui non est instructus fidelissimâ & firmissimâ memoriâ, hæreat, si singulis verbis ita sit adstrictus, ut uno vel paucis ipsum fugientibus, nesciat, quid sequatur. Quisque suum captum & usum consulat. Ea tamen, quæ ex SS. Litteris aut aliis Auctoribus citantur, haud dubiè de verbo ad verbum discenda sunt. Quibus natu-
ra-

ralis aliqua facundia verborum affatim sup-
peditat, aut longus dicendi usus opitula-
tur, rem habebunt expeditiorem, si de sen-
su ad sensum sua discant. Advertitur in iis,
qui verbis strictè nimis alligantur, nescio
quæ, occulta sollicitudo, trepidatio, &
languor aliquis in actione, præsertim verò
in oculis: à quo incommodo posteriores illi
sunt liberiores.

CAPUT II.

*De adjumentis & impedimen-
tis Memoria.*

I. **Q**uomodo Memoriae vis potest auge-
ri, & velut acui? Resp. Quibus à na-
tura impeditior memoria obtigit, nullo fa-
ciliùs medio illam juvabunt, quàm quoti-
diana ejusdem exercitatione, saltem breve
aliquid addiscendo. Quo in conatu neces-
sario consultum videtur, sibi quædam ex
SS. Litteris discenda sumere, quæ in con-
cionibus crebriùs possunt occurrere. Sicut
enim memoria etiam felix defectu exercitii
sensim hebescit, ac velut rubiginem induit,
ita quæ durior est, ipso usu expolitur & ro-
boratur. Sunt, qui pro ea corrigenda quas-
dam medicinas præscribunt; sed nescio, an
hæ sine exercitatione multùm conducant.

Memoriam
juvant.

II.

Eidem ob-
funt.

II. Quid nocet Memoriae? Resp. 1. Negotia & curae pungentes, quibus in antecessum se oportet expedire. 2. Libertas & evagatio sensuum inter addiscendum. 3. Vehementes Affectus Iræ, Tristitiæ, &c. 4. Vinum & aliæ potiones calidæ, minus temperanter haustæ. 5. Quæcunque cerebrum magis exsiccant; humidius enim cerebrum ad recordandum aptius dicitur. Certè quosdam nimio tabaci usu illius humoribus exhaustis minus deinceps memoriâ valuisse constat. 6. Sinistra valetudo. 7. Cibi quidam crudiores, & indigesti, unde crassior vapor in cerebrum ascendens memoriâ obfuscat. Idcirco proderit attendere, quæ nobis aliàs impedimento fuisse animadverterimus. 8. Confusio & inconstantia, dum huc illuc transsilimus, nec ordine progredimur discendo.

Media faci-
lius aliqua
discendi.

III. Qui sunt modi facilè aliqua mandandi memoriæ? Resp. Primarium medium ad complanandam Memoriae difficultatem est observatio ordinis, non solum in exercitio ipso Memoriae, quod ad finem præced. num. monui, sed præcipuè in oratione componenda. Quisque sibi ejusdem singulas partes ita coagmentet, ut una trahat alteram; argumenta debito sibi ordine stantur, & difficultas hac in re magna ex parte sublata est. Erverò hic ordo, si sequi placeat modum, L. 1. c. 9. n. 5. & seq. indicatum

catum, atque amplius L. 6. exemplis explanandum, jam erit confectus, continuus, & tam necessariò partes sequentes post se trahens, ut videatur memoria, nisi in rebus parvis, aliquem non posse destituere. Modò enim retineantur in memoria Argumentationes, earum partibus serie quadam velut intra cancellos inclusis oratio sine metu in rebus majoribus aberrandi ad finem usq; decurret. Quidquid tamen de hoc sit, suadeo 2. ne memoriæ commendando orationem, quisquam conetur id facere identidem illam à principio ad finem usque legendo: excident prima, dum leguntur postrema, & vicissim. Potiùs igitur per partes parvas discenda sumatur, v.g. initio Exordium, aut ejus pars, & ita deinceps; non fiat progressus ad alias, donec prior possideatur. 3. Dum posteriora condiscuntur, nonnunquam animo recurrendum ad priora, ut species ordine imprimantur & connectantur, hácq; ratione quis seipsum periclitetur, quid magis, quid minùs firmiter teneat. 4. Multos juvabunt species locales. Quare inter scribendum, quoties nova res occurret, v. g. aliud Argumentum, linea inchoetur ab initio, eiq; numerus vel aliud signum adscribatur. Ob eandem causam quæ ex SS. Litteris vel aliis libris citantur, proderit lineâ subducere. 5. Quod discitur leni voce pronuntietur. Ratio est,

P quia

quia memoria pendet à sensibus, & eò tenaciùs inhærebit, quò per plures sensus aliquid fuerit acceptum. Si igitur legendo videatur, & dicendo audiatur, stabiliùs imprimetur. 6. Si quis speciebus localibus adjuvetur, is, ex quo scripto discere cæpit, ex eodem pergat, ne, si describendo mutetur locus, species confundantur ac turbentur. 7. In ediscendis illis, quæ verbatim alleganda sunt, ut quæ ex Auctoribus afferuntur, morâ & attenta repetitione opus est, ut verborum series ordine suo in memoria cohæreat. 8. Non est etiam vana observatio temporis, quo quis discat. Quintiliano & experientiæ credamus. Optimum est quod somnum præcedit, & statim sequitur. Quod pridie mediocriter tenebatur, post quietem repetitum plenè possidere brevè incipiemus. Recens memoria plerumq; infidelis est; per quietem sive ob remissionem laboris, sive ob quamcunque aliam causam, velut concoquitur, & maturescit, quod hausimus. 9. Sed facilitatem tardioribus etiam ingeniis sensim tribuit quotidianus memoriæ cultus, à parvis incipiendo, & paulatim, additis pluribus, ad majora progrediendo; quod medium memoriæ vires, ut labor assumptus, & indies mediocriter auctus, vires corporis, auget.